

Van Amsterdam naar Kamp Schoorl: de razzia's van 22 en 23 februari 1941

Een lezing door historica Wally de Lang – 13 april

Op woensdag 13 april 2022 verhaalt de historica en gastconservator bij het Stadsarchief Amsterdam Wally de Lang ons in het dorpscentrum De Blinkerd over de lotgevallen van 400 Joodse mannen die bij de eerste razzia's in Amsterdam werden opgepakt en naar kamp Schoorl vervoerd.

Deze razzia's waren de directe aanleiding tot de bekende Februaristaking die jaarlijks herdacht wordt als het grootste publieke protest in Europa namens de Joden tegen hun "behandeling".

Naar wat er nu precies gebeurd was met die mannen, wie zij waren en wat het directe gevolg voor hun omgeving was van deze daad van willekeur, was nauwelijks onderzoek gedaan. Er waren na bijna 80 jaar nog steeds geen totaallijsten voorhanden. Ja, er waren twee overlevenden maar van de meeste anderen werd nooit meer iets vernomen.

In 2017 begon Wally de Lang haar missie uit te zoeken wie zij waren, wat zij deden, wie hun familie was en zo mogelijk waarom ze op dat moment op die verkeerde plek waren. Zij begon haar onderzoek met de wetenschap dat er een aantal mannen vanuit Schoorl was weggestuurd. Vandaar begon ze haar grondige speurwerk vanuit de overtuiging dat er niet zomaar zoveel mannen uit de geschiedenis konden verdwijnen zonder een spoor achter te laten.

Het resultaat is dat zij meer dan [390 biografieën](#) heeft kunnen opstellen die allen te vinden zijn op de website van het Amsterdams Stadsarchief. Voorts reconstrueert Wally de Lang de geschiedenis voor, tijdens en na de razzia's. Hun deportatie wat er daarna gebeurde en hoe ze aan hun einde kwamen. "De gebeurtenissen in Amsterdam, Schoorl, Buchenwald, Mauthausen en Hartheim vormen het kader waarbinnen de levensverhalen van de mannen geplaatst moeten worden" en "Naamloos verdwenen zij in de leegte, in de herinnering keren zij terug" zo schrijft zij in het Voorwoord van haar boek dat uitkwam in januari 2021.

In de receptiehal van het Stadsarchief Amsterdam is een indrukwekkende tentoonstelling opgezet die loopt tot 8 mei.

En tenslotte verscheen op 16 maart jl. een uitgebreid artikel in de New York Times (NYT) waarin boek en tentoonstelling werden besproken en het verhaal verteld van een van de 24 baby's waarvan de moeder zwanger was ten tijde van de razzia. De NYT is een van de meest gezaghebbende kranten in de USA.

Locatie: De Blinkerd in Schoorl

Aanvang: 13 april 20:00 uur

Toegang: gratis

Deze lezing is een samenwerking tussen Comité Kamp Schoorl en de Cultuurhistorische Vereniging Scoronlo

Bronnen

<https://www.amsterdam.nl/stadsarchief/agenda/razzia-22-23-februari-1941/>

De razzia's van 22 en 23 februari 1941. Het lot van 389 Joodse mannen. Wally de Lang, Paperback, geïllustreerd, 363 blz. € 24,99, uitgeverij Atlas/Contact

Tentoonstelling 'De razzia's van 22 en 23 februari 1941' in het Stadsarchief Amsterdam

Bron: NIOD / Collectie Jon van der Maas

Vanaf **18 februari t/m 8 mei 2022** loopt de tentoonstelling *De razzia's van 22 en 23 februari 1941*.

Deze tentoonstelling was begin vorig jaar ook al te zien, maar vanwege de coronamaatregelen slechts gedurende een korte tijd. Daarom wordt de tentoonstelling herhaald mede omdat er verschillende reacties binnen kwamen die tot nieuw bronnenmateriaal hebben geleid. Zo zijn een achttal namen achterhaald van de 12 à 13 mannen die vanuit Schoorl zijn weggestuurd en zijn er zo'n twintig nieuwe portretfoto's toegevoegd. En zo is er nu ook een podcast te beluisteren.

Door studenten van de lerarenopleiding Geschiedenis van de Hogeschool van Amsterdam is een documentaire gemaakt op de plaatsen waar de mannen zijn geweest. Ook in Schoorl heeft een ploeg opnamen gemaakt bij het monument en op het terrein van het voormalige kamp Schoorl. De documentaire draait op de tentoonstelling en zal later worden opgenomen op de site www.geschiedenislokaalamsterdam.nl

De tentoonstelling bestaat uit 90 banieren in de hal van De Basel aan de Vijzelstraat, het tegenwoordige gebouw van het Stadsarchief. De banieren zijn 5 meter hoog en 80 cm breed en bevatten in ieder geval de geboorte- en sterfdatum van de man, zijn handtekening, een foto indien voorhanden en enkele gegevens. Op de site van het Archief zelf zijn de uitgebreidere biografieën. Bij deze tentoonstelling is een banier over Schoorl toegevoegd.

De ontwerper is [Jasper van Goor](#). Hij heeft zijn opleiding gehad bij de afdeling Kunst van HvA, en al meerdere tentoonstellingen een gezicht gegeven. Het dwalen tussen de banieren door kan een confronterend effect hebben. Wat kan gebeuren als de macht van het wapen spreekt zien we nu ook in Europa weer gebeuren, niet zo ver bij ons vandaan.